

Beste mensen,

Vandaag is vredeszondag. De beide officiële lezingen bieden m.i. een goed uitgangspunt om de onvrede in onze wereld ter sprake te brengen. Vooral Wijsheid echoot a.h.w. de opvattingen van de zogenaamde Islamitische Staat.

[Omdat Calvijn de deuterocanonieke boeken (o.a. Wijsheid) niet in de bijbel wilde opnemen hebben de protestanten vandaag een andere eerste lezing]

Een goede zondag en vriendelijke groet

Hans

VIJFENTWINTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR

Vredeszondag

Wijsheid 2:12-17

Marcus 9:30-37

Bennekom 2015

In onze wekelijkse lezing uit Marcus zijn we aangekomen bij het middengedeelte, het tweede deel van het evangelie. Het beschrijft de laatste, definitieve tocht, die Jezus maakte van Galilea naar Jeruzalem. In deze hoofdstukken verzamelen de evangelisten de wijze woorden van Jezus over alle grote vraagstukken, die de jonge Jezus-beweging zal ontmoeten op hun reis door de tijd. Zij zullen te maken krijgen met vragen over huwelijk en echtscheiding, over bezit en geld, over ereplaatsen en privileges, over rivaliteit en geweld. Ze doen dat onder het kopje: Onderweg/op de Weg.

In deze fase gaat Jezus herhaaldelijk een huis binnen. Dat huis functioneert dan als een *Leerhuis*. Vóór hij daar een uitspraak doet gaat hij eerst zitten. Hij neemt a.h.w. plaats op de *leerstoel*. In kerkelijk jargon zouden we zeggen: hij doet een uitspraak *ex cathedra*! Met een beroep op zijn gezag.

Het eerste probleem dat Jezus zo aanpakt, is: geweld, macht. In Bijbelse taal luidt de vraag: wie van ons is de grootste? Bij ons klinkt dat vaak als: We zullen eens kijken wie hier de baas is! De onuitgesproken gedachte achter die retorische vraag luidt: Dat ben IK toch zeker!

Bijna van meet af aan heeft de Bijbel dit thema van geweld op de agenda geplaatst met het klassieke verhaal van Kain en Abel. In dat verhaal zegt Kain op een gegeven moment tegen Abel, laten we naar het veld gaan. Rabbijnen lezen in dat verzoek een uitnodiging om daar met elkaar te gaan praten, en ik, Kain, bepaal wdaarbij de agenda. En waar zou dat gesprek dan over gaan zijn? zo vragen zij zich af (want het Bijbelverhaal vermeldt dat gesprek niet!).

Waar gaat als regel een gesprek over, dat uitloopt op moord en doodslag? Die rabbijnen geven zelf het antwoord: dat moet wel één van deze drie dingen geweest zijn, óf een twistgesprek over bezit/, dit is mijn land, óf over een vrouw, óf over religie. Anders gezegd: Wie van ons beide is de machtigste, wie heeft de religieuze waarheid in pacht, of ons conflict is een drama in de relationele sfeer. Je kunt er dagelijks de krant op nalezen, want precies om deze drie dingen draait ook bij ons het dodelijk geweld nog steeds...

Van religie en levensbeschouwingen zou je dat in deze 21ste eeuw niet meer verwachten. Maar, toen zo juist de eerste lezing uit het Boek van de Wijsheid klonk, was het net of ik mensen van dat eigenmachtig gekozen Kalifaat, de Islamitische Staat, hun dreigende taal hoorde uitspreken. Een godsdienstige overtuiging blijkt - ook in onze wereld en in onze tijd - nog steeds een uiterst kwetsbaar bezit. Het kan je - heel letterlijk - de kop kosten. Kopten en Syrische Christenen weten daar alles van; maar ook moslims van andere tradities zijn bij hen niet veilig, laat staan belijders van natuurgodsdiensten, en mensen met een Humanistische achtergrond.

Ook het evangelie opende vanmorgen met eenzelfde waarschuwing. Want, Jezus van Nazareth voorziet en voorspelt dat ook hij slachtoffer zal worden van hoog oplaaierend religieus vuur, dat op een gegeven moment omslaat in zinloos geweld.

Ons eigen christelijk verleden met zijn godsdienstoorlogen overziend en aandachtig rondkijkend in de wereld van vandaag, is maar één conclusie mogelijk. Hoe voorzichtig en eerbiedig we moeten omgaan niet alleen met onze eigen levensovertuiging, maar zeker ook met de oprechte levenswandel van anderen... en hoe terughoudend ook in ons oordelen en spreken, zelfs al zijn hun overtuigingen, hun gewoonten en hun kleding niet de onze. Willen we - ook op den duur - de lieve vrede bewaren en ons verbonden weten met allen die bij ons wonen. Want dat is waar religie voor staat: je verbinden met wie je naasten zijn. Religie is verbinding maken; en verbinding betekent vrede.

De woorden van Jezus over zijn naderend levenslot zijn nog niet koud, of er begint een twistgesprek. Wie van ons is de machtigste, wie komt de erebaantjes toe, wie deelt hier de lakens uit? Je zou bijna denken, ze hebben weldegelijk begrepen, dat het einde van Jezus aardse leven aanstaande is. De strijd om de erfopvolging is al begonnen. Verkwanseld is de onderlinge eenheid, wég de broederlijke liefde, geen sprake meer van vrede. Mácht, daar gaat het immers om in deze wereld!

Wij waren hier eerst, onze cultuur is de dominante; het is ons land, het zijn onze huizen, onze banen. Heb je nooit gelezen – zou Jezus vragen – wat de Bijbel in alle toonaarden zegt over de vreemdeling in je midden?

Ja maar, je kunt toch niet de hele wereld binnenlaten? Vol = voor mij: vol !
U hebt groot gelijk, we dreigen inderdaad overspoeld te worden. Maar *hoe* zeg je hun eventueel... dat je aan het einde bent van je Latijn? Hoepel jij maar op, jou moeten we hier niet... of toon je hun - met pijn in je hart - je onmacht? Heb je begrip voor hun diepe teleurstelling na die lange en gevaarlijke reis? Scheiden onze wegen in vrede, zeker voor zover het van onze innerlijke houding afhangt? Of komt hier weer opnieuw geweld aan te pas? Hebben zij kunnen begrijpen dat wij hen zien als onze gelijke? Als mensen, die het beste willen voor hun kinderen, een gelukkige toekomst, zoals iedere ouder? Mensen op zoek naar verbondenheid met anderen, mensen die deze week – net als wij - ook zo vurig verlangen naar vrede in hun hart en veiligheid in huis en haard?

Het evangelie eindigde met het omarmen van een kind. Als je wilt, zou je hier inderdaad iets kunnen lezen over vrede dicht bij huis, in de kring van het gezin, in het team van de collega's op het werk, in de wijk waar je woont. Onze maatschappij en onze kerk heeft afgelopen jaren leren beseffen hoe intens een kind (en niet alleen een kind, ook een volwassene) beschadigd kan worden door misbruik, door vernedering en pesten.

We moeten blijkbaar allemaal weer leren om meer en beter te luisteren naar de meest kwetsbaren in de samenleving: kinderen én volwassenen. Jezus gebruikt hier het uiterst toepasselijke woord *opnemen*, en hij verbindt daar een vergaande belofte aan.

Wie hen opneemt neemt mij op
Neen, niet mij,
Maar hem, die mij gezonden heeft
want
Vrede... verbindt
en
Verbinding *is* vrede